

Men luistert naar Dr Hoek — hij maakte als lid, scriba of praeses alle synoden der laatste jaren mee!

Toen de gebr. Bos gecapituleerd waren voor het synodale leerbegrip van een de inwendige genade verzegeld sacrament schreef hij in zijn kerkbode:

„In vele bezwaarschriften werd geponeerd, dat de sacramenten — en dus ook de Doop, waarover het voornamelijk ging — slechts (!!!) bezegeling waren van de belofte des Heeren. Volgens de bezwaarden mocht niet gezegd worden, dat ook inwendige genade innerlijk verzegeld werd. Ook nu wordt dit door zeer velen in den kring der kerken onderhoudende artikel 31 K.O. ontkend. NAAR ONZE VASTE OVERTUIGING IS DEZE OPVATTING IN STRIJD MET SCHRIFT EN BELJDENIS. ONZE SYNODES HEBBEN HAAR DAAROM MOETEN AFWIJZEN".

Dat is duidelijke en eerlijke taal.

Zo staat ja tegenover neen in de synodale kerken.

Maar men neemt ze geen van beide ernstig!

Want men roept over en weer: wat gij leert is in strijd met Schrift en belijdenis en geeft vervolgens mekaar de hand (of niet!) en beweert voorts dat 1942/46 pacificatie bracht!

Maar ik hoor boven dit alles uit de vermaning van Sikkil, dat een kerk die niet uit het woord van God leeft en dat niet volstrekt ernstig neemt almeer „verpunt". Voor haar goed figuur, voor haar uitwendige behoeften en belangen, voor de gewilde vorm houdt ze nog een uitwendige gestalte vast. Maar ze is „een zaakje met een zakje" — met knappe sprekers mischelen, en een paar mensen met geld; misschien een weeshuis en een armhuis als hoogste bezitting".

Onze Heiland sprak eenmaal: Uw ja zij ja en uw neen, neen en wat boven (let wel er staat niet: tegen, maar boven) die is uit de Boze. C. V.

Orgelfonds-Ereschuld

Nauwelijks had ik Vrijdagsavonds afgesloten, of daar kwam Mevr. v. W. uit K. een steentje aandragen voor de nieuwe laag: f 2.50 van N. N. De Zaterdagmorgen legde via de giro er een heel rijtje naast: f 2.50 van A. M. te A.; f 10.— van N. N. te L.; f 10.— van J. W. H. te A.; f 3.— van twee zusters te W.; f 1.— van H. R. te K.; f 5.— van P. A. J. v. Z. te R. onder 't motto: „In dankbaar gedenken". Dezelfde post bracht een zeer bemoeidigend schrijven van Zr V.-T. te R. —; Ingesloten was f 2.—.

De Maandagmorgen begon met f 1.— van J. B. te 's-G., van welk offer het begeleidend schrijven onbedoeld me in meer dan één opzicht de waarde deed beseffen; de volgende morgen had de girodienst gezorgd voor nieuwe verrassingen: f 5.— van N. N. te L.; f 2.50 van H. K. te R.; f 2.50 van G. J. R. te E.; f 20.— gecollecteerd op de Jeugdvergadering en overgemaakt door H. v. T. (ik wist wel, dat R. niet zou achterblijven; prachtig dat de jongens en meisjes daar zo flink hebben meegedaan!); f 5.— van M. W. te H.; f 3.— van fam. W. te R.; f 2.50 van J. de K. te A.; f 2.50 van R. D. te H.; f 5.— van G. J. de V. te V.; f 2.50 van F. L. te V.; f 2.50 van C. v. L. te Z.; f 5.— van F. W. te R. („Orgel-offer? Orgelvreugde?"); f 2.50 van L. T. te D. (over het tweede doel, geachte br., is nog niet gerept — mag ik, als voorschanda daarvan nog geen sprake is, aan die tweede gift een andere „School-bestemming" geven?).

Gaan we nu naar Bartjens „Cyfferinge" te werk, dan vinden we: tot Maandagmorgen f 36.—, Maandag en Dinsdag f 61.50; totaal f 97.50. Maar er kwam nog meer op die laatste dag: Prof. Holwerda had te S. een spreek-

beurt vervuld en overhandigde me 's avonds de opbrengst van een collecte, bij die gelegenheid gehouden: deze oogst bedroeg niet minder dan f 62.92. De Dinsdag sloot dus af met f 160.42 als finale.

Woensdagmorgen of er geen eind aan zou komen, de volgende offeraars: N. N. te H. f 2.—; D. C. M. te A. f 1.— („uit dankbaarheid"); B. v. A. te S. f 2.50; A. S. te H. (G.) f 5.—; K. A. te H. f 10.—; Ges. A. en E. H. te G. f 1.—; M. K. D. te N. f 2.50; H. S. te M. f 1.— („Here, leer ons bidden ook voor de Kamper School"); D. J. Z. te D. f 5.— (geheel met u eens, ook voor de vervulling van die cultuur-opdracht had prof. S. een open oog, warm hart en vaardige pen); de M. V. te P. f 7.— (hoe vaak heeft men ook te P. van prof. S. genoten!); H. W. R. te U. f 2.50; G. B. te Z. f 2.50 (Ps. 103: 9 bejmd); H. B. te T. B. f 2.—. Samen f 44.—. En Donderdagmorgen ging 't maar weer lustig en rustig dóór: J. D. te H. gireerde f 1.—; G. V. te K., onder het motto: Beter laat dan nooit, f 3.—; P. de V. te B. („Een dankbare Reformatie-discipel van K. S.") f 2.50, daarbij f 1.— van Zr G. A. te E., samen f 3.50; A. R. te H. f 2.50; J. C. v. D. te R. („Ereschuld en dankbaarheid") f 2.50; A. K. te S. f 2.50; K. E. („Uit liefde voor K. S.") f 5.—; D. de B. te A. f 2.50; B. J. v. d. V. te Z. f 2.50; Y. de J. („Een kleine bijdrage uit 'n dankbaar hart") f 1.—. Deze morgen bracht dus het week-totaal voorlopig op f 160.42 plus f 44.— plus f 20.— is f 230.42.

Donderdagmiddag kreeg ik bezoek van student J. v. d. H., die me namens de Mannenvereniging te R. f 15.— kwam brengen. Een tweede student, C. B., had in L. ontvangen: van C. K. f 2.50; van A. D. f 0.60; van D. B. f 1.—; van fam. P. M. B. f 2.—; van fam. P. B. f 1.—. Later kwam er per giro nog bij: f 5.— van G. J. v. O. te L. „na een aanmaning van één der studenten". En student W. B. overhandigde me een enveloppe met f 5.— van Mej. J. S. te A. („uit dankbaarheid voor wat de Here onze God in K. S. aan ons geschonken heeft").

Vrijdagmorgen bleek, dat op mijn gironummer gestort was: door J. L. K. te U. f 2.50; door de Geref. Mannenver. Dr M. B. van 't Veer te Rotterdam-C. f 5.— (dank voor 't mooie vers van Wapenaar!); door Mevr. L. B. te L. f 2.50; door J. D. te U. f 1.—; door G. J. v. G. te E. f 1.50; door S. U. te N. f 1.50 („Ereschuld en dankbaarheid"); door J. E. te S. f 2.50; door H. te H. f 1.50; door G. B. D. te L. f 2.50. Alweer dus een flinke stap verder: we waren nu gekomen op f 230.42 plus f 52.60 is f 283.02.

En de volgende morgen kwam nog in: van J. S. te G. f 5.—; van J. v. v. te W. f 2.50; van A. B. te A. f 10.—; van dames K.-B. te D. f 3.50; van A. de W. te S. f 2.50. Tellen we deze f 23.50 bij het vorige bedrag, dan is het totale eindresultaat tot en met 26 April: f 59.— plus f 490.44 plus f 619.— plus f 283.02 plus f 23.50 is f 1474.96. Er was reeds afgedragen f 800.—, zodat er voor verwisseling motor, plaatsing enz. f 274.96 aanwezig is; schiet er nog iets over van dit bedrag of komt er eventueel nog wat binnen, dan hoop ik dat te besteden, met goedvinden van de gevers, voor wat goede orgelmuziek.

In precies drie weken (6 tot 26 April) zijn de gevraagde gelden mij toegezonden; mag ik allen die meedeelden hierbij nog eens m'n zeer hartelijke dank doen toekomen?

De „ereschuld" is hiermee afgedaan — ik kan er onder schrijven: voldaan (apechou panta, de technische term voor dit begrip in de papyri en ook in 't N. T., zie Fil. 4: 18a, zelfs mag ik herhalen, wat de apostel daar schreef van met ander doel hem toegezonden gelden: „Ik heb alles ontvangen, en ik heb overvloed").

Prof. Schilder vroeg „offers", en het offerbegrip is in de Heilige Schrift niet eerst quantitatief ('t moet je wat kosten, dan is 't pas een offer), maar kwalitatief bepaald: een offer is steeds iets, dat de Here wordt gebracht. Dat had uiteindelijk ook K. S. op 't oog: hij vroeg een Aulorgel, opdat dit de studie dienen kon; hij achtte het „van waarde, als aanstaande dominees iets wisten van kerkmuziek", dus om bij te dragen ad maiorem Dei gloriam.

Op zijn tafel staat nu niet een enkel bloemetje, maar een volle ruiker — en al zit hij zelf niet meer aan om er hier van te genieten, zijn doel is aanvankelijk bereikt. Zij ook dit orgel-offer de Here een welriekend reukoffer, dat Hem aangenaam is (Fil. 4: 19).

P. DEDDENS.

Ook Professor HOLWERDA van ons afgenomen

Juist voor het afdrucken van dit nummer bereikte ons het verpletterend bericht, dat ook Professor B. HOLWERDA plotseling is overleden, op Woensdagavond acht uur, in de ouderdom van 42 jaar.

De hoogleraar was tot half zeven in het schoolgebouw, waar hij een candidaatsexamen afnam, werkzaam geweest. Nadat hij de maaltijd gebruikt had, begaf hij zich naar zijn studeerkamer ter afdoening van persarbeid.

Omdat hij zich niet wel gevoelde, begaf hij zich te bed, waar hem een grote benauwdheid overviel, geneeskundige hulp mocht niet meer baten. Om 8 uur overleed de hoogleraar.

Deze verpletterende slag, zo kort na het heengaan van Professor Schilder, zal met diepe ontroering door ons gereformeerde volk ontvangen worden. Hoevelen hebben, na het heengaan van Prof. Schilder, niet de hoop op hem gevestigd gehad, als van de man, die enigmatische de plaats van Prof. Schilder zou innemen.

Ook ons blad treft hierin een zeer zware slag. Met liefde en met geheel zijn hart had hij zich, ofschoon perswerk hem niet lag, zoals hij ons nog pas vertelde, gegeven aan het werk voor „De Reformatie". Zijn Paasartikel was feitelijk zijn eerste bijdrage na het verscheiden van Prof. Schilder; het is meteen zijn zwanenzang geweest. Wie onzer heeft het kunnen vermoeden? We hadden zoveel verwachting van hem. Juist deze week zou de conferentie met de professoren en dus ook met hem plaats hebben om tot een definitieve regeling van het redactionele werk aan „De Reformatie" te komen. Het heeft niet zo mogen zijn.

De HERE, die geen rekenschap geeft van Zijn daden, besliste anders.

Zijn doen is enkel Majesteit, ondoorgrondelijke heerlijkheid, ook nu we weer aan een groeve zullen staan van één, waarvan wij zeggen zouden: we kunnen hem niet missen!

Maar er is bij de HERE geen vergissing mogelijk. Wat aan het graf van Prof. Schilder is gezegd zal ook nu gezegd en beleden en geloofd moeten worden.

Volgende week hopen wij in ons blad meer te kunnen geven over het heengaan van deze geliefde broeder in Christus. R. v. R.

De plaats van onze kinderen naar de Heilige Schrift (IV, slot)

En vragen we dan nader, waarin deze navolging Gods voor de jeugd bestaat, Ef. 6: 1 zegt het. Hierin zal ze primair bestaan, dat de kinderen hun ouders gehoorzaam zijn in de Here.

Maar daarin vraagt de Here van de jeugd evenmin als van de volwassenen, allerlei buitengewone en buitennissige dingen, „gij kinderen, zijt uw ouders gehoorzaam in de Here". Dat is het. Niet iets, waarvan ze kunnen dromen, maar dat ver buiten hun gezichtsveld ligt, maar iets dat vlak bij ligt en dat werkelijk-

Aris, Adji, Nani en Gondé

Beste lezers, hoe vindt u deze namen? Helemaal niet „gek" hè? Dat zijn nu de namen van mijn jeugde leermeesters in de Daja-talen, die hier in de buurt gesproken worden. Van Aris hebt u al eens iets kunnen lezen in dat stukje, dat ik al eerder schreef en dat getiteld was: „Zouden ZIJ ook eenmaal komen?"

Die Aris ging in Ngabang op school en zat daar in de zesde klas. Hij was in elk opzicht de beste leerling en toen ik verlof kreeg om in dat schoolgebouw mijn lessen aan te vangen, vroeg hij meteen die lessen te mogen volgen. In zijn vrije tijd verdiende hij de kost als huisjongen bij de hoogste meneer hier in Ngabang. Hij ziet er altijd keurig netjes uit, is heel handig in huiselijke bezigheden en koesterde het verlangen eenmaal bij ons in te wonen om ons te helpen, om mij als tolk van dienst te zijn, om mijn gids te wezen, wanneer ik op tournee zou gaan en om voor onderwijzer te studeren.

Dat beloofde heel wat en toch..... nu ben ik hem kwijt, tenminste voorlopig.

Dat ging zo.

Er kwam een opvolger voor Aris z'n meester. En die meneer is van gedachten veranderd, toen hij merkte, dat ons werk in dienst stond van de evangelieverkondiging. Velen hier in Ngabang wensten, dat ik mijn krachten zou geven om hier een openbare kweekschool te leiden, maar toen ik hen voor de zoveelste keer vertelde, dat niet het onderwijs, maar het CHRISTELIJK onderwijs mijn doel was, toen

werd hun houding anders. Achter mijn rug om werd Aris gedwongen bij deze opvolger in dienst te gaan inplaats van bij ons, hoewel hij dat laatste begeerde; zonder dat we er iets van wisten, werd Aris naar een examen gezonden, dat toelating geeft tot een school in de hoofdplaats, Pontianak. Men deed zo met meer van mijn 14 leerlingen. Zonder mij in het lesgeven te hinderen, werd het mij toch onmogelijk gemaakt, doordat men de alleen staande leerlingen van mij verwijderde en de ouders van de overigen beïnvloedde. Zo bloedde de kweekschool eindelijk dood.....

Maar Aris vroeg verlof naar de kampong terug te gaan. En toen heb ik daar met hem gewerkt aan de vertaling van Mattheus in het Pantu. We zijn gekomen tot hoofdstuk 24. Ik kreeg de indruk, dat Aris het wel eens heel moeilijk vond. Hij had een ietwat spottende houding over zich als hij het over het mohammedanisme had, en soms vreesde ik, dat hij ons christelijk geloof als iets dergelijks beschouwde. Het kostte me moeite hem tot praten te krijgen, maar zijn werk, dat bleek me later, was wel goed.

Op zekere dag hoorde ik, dat hij naar Pontianak was gegaan. Daar is een tweejarige ambachtsschool. Nu was ik mijn helper kwijt. En een ander was niet zo gauw gevonden.

Toen kwam ik in nader contact met Adji.

Die kende ik al langer, want hij werkt aan het ziekenhuis in Ngabang. Reeds sinds December kreeg hij met zijn collega's les van me in menskunde (zoals we dat tegenwoordig noemen) en een beetje boekhouden, omdat de a.s. mantri's dergelijke zaken moeten kennen. Adji zag mijn verlegenheid en op heel handige

wijze bood hij me zijn diensten aan. Hij begeerde Nederlands te leren in rull voor..... zijn eigen taal: het Lara.

Nu zag ik heus geen kans om hem het Nederlands te leren. Dat zou voor hem moeilijker zijn dan voor mij, om het Lara te bestuderen, omdat ik een beetje van Maleis afweet. Bovendien heeft hij in de tegenwoordige tijd niet veel meer aan de kennis van onze moedertaal; nuttiger is voor hem het Engels. Inplaats van Hollands zou ik hem dan maar Engels leren. Anderen vroegen mijn les in het Engels te mogen volgen en zo ontstond er een cursus voor Indonesiërs én één voor Chinezen in het Engels. We hebben daar een paar uren voor uitgezocht, die we in Nederland „onze vrije tijd" zouden noemen, want deze cursussen gaan niet uit van „Meschobor", maar van mijzelf. Door al die lessen aan het ziekenhuis en op die cursussen krijg ik wat vaardigheid in het Maleis (Bahasa Indonesia is het tegenwoordig), en die vaardigheid komt me nu reeds te stade bij het vertellen en, naar ik hoop, straks bij het lesgeven in onze eigen school.

Met Adji begon ik aan het Evangelie volgens Lukas. Tjonge, dat was niet makkelijk hoor! Het Lara heeft iets, wat overeenkomst vertoont met onze „naamvallen", het heeft een heel eigen woordschikking, en soms heel lastige klanken, zoals b.v. nk aan het begin van een woord, lange en korte a's, klinkers met een „ain" er voor of er achter (een „ain" is het geluid, wat je krijgt, als je een k in je keel klaar maakt, maar bijtijds inslikt. Duidelijk? De eerste „k" in ons woord „zakdoek" lijkt er een beetje op).

Maar er kwam weer een tegenslag. Adji werd ziek.

heid in hun leven kan worden van 's morgens als ze worden gewekt tot 's avonds als het bedtijd is. En die gehoorzaamheid — en daarin zullen onze kinderen tonen, dat ze Gods kinderen zijn — dan „in de Here“, dat is, zoals we eerder opmerkten als een stukje van Hem, en daarom ook op de manier van Hem.

Hoe groot toch de Here Jezus was, al ging Hij die eenvoudige Jozef en Maria, als Zoon van God, oneindig ver te boven, niettemin was Hij, als kind van Maria en als zoon van Jozef naar de wet, „hun onderdanig“ (Luc. 2:51). Hij hoorde dus als er wat tegen Hem werd gezegd, en Hij deed, wat van Hem werd gevraagd, zo maar, zonder mopperen en zonder tegenspreken.

Welnu, zo, in de Here, één met Hem en juist zoals Hij zullen nu onze kinderen hun ouders gehoorzaam zijn.

En daar zit de knoop. Want gehoorzaam zijn, dat zal de jeugd, zolang ze thuis de voeten nog onder tafel steekt, en zolang daar, als 't er op aankomt, niet de kinderen, maar de ouders baas zijn, wel moeten. Is 't niet, met haar zin, dan er tegenin; is 't niet met vreugde, dan met pijn. Daar is ook nog zoiets als de stok achter de deur en de sterke arm. En bovendien, een kind is nu eenmaal van z'n ouders afhankelijk, en dus bij voorbaat de onderliggende partij. Ieder, die, om het vermeende onrecht dat hem door die z.i. zo hardvochtige ouders werd aangedaan, wel eens de benen nam, is het aan z'n rammelende maag, waardoor hij naar huis terug gedreven werd, wel gewaar geworden. Buigen, hoe hard het vallen mag soms, en hoeveel tranen het kan kosten, er is geen ontkomen aan.

Maar om nu niet zo, met alle mogelijke vijven en zessen, doch vrijwillig en van harte, zonder enig tegenspreken, gehoorzaam te wezen!

Dat mag gaan, wanneer zoon of dochterlief nu juist iets wordt gevraagd, wat ze zelf ook al hadden gedacht of graag gewild, maar wat wordt dat moeilijk als het dingen geldt, die ze liever niet willen, waar ze een hekel aan hebben.

En zo zal het toch moeten, als ze in de Here gehoorzaam zullen wezen.

De Here Jezus had ook helemaal geen zin om met z'n ouders mee te gaan, toen ze Hem daar vonden in de tempel. Toch deed Hij het, zonder protest.

Waarom? Wel omdat het gebod van God in Zijn hart stond gegrift en Hij in zijn ouders, die God over Hem had geplaatst, Zijn Vader in de hemel wilde liefhebben en eren.

Daarom moest Hij, maar daarom kon Hij ook zijn ouders gehoorzaam zijn, en Hij gaat daar alleen maar van af, wanneer Hem iets gevraagd wordt, dat tegen de wil van Zijn Vader in de hemel ingaat. Dat was het geval toen, midden in de vervulling van Zijn ambtelijke dienst, de boodschap tot Hem kwam: „Zie, Uw moeder en Uw broeders daar buiten zoeken U“.

Wanneer dan een bezorgde Maria en enkele ongeruste broers uit vrees, dat Hij overspannen is, zich over Hem willen ontfermen en Hem dus Zijn Middelaarstaak willen doen onderbreken, dan antwoordt de Here Jezus: „Wie is Mijn moeder of Mijn broeders“. En de kring, die om Hem vergaderd is, rondziende, zegt Hij: „Zie Mijn moeder en Mijn broeders. Want zo wie de wil Gods doet, die is Mijn broeder en Mijn zuster en moeder“ (Marc. 3:21, 31-35).

Maar overigens, Hij buigt. En de kinderen zullen buigen in de Here. En er staat nergens bij, dat dat ophoudt, als ze ook al een woordje beginnen mee te praten aan tafel, en ook al hun weetje beginnen te

krijgen, of als ze straks 21 jaar geworden zijn. Dat mag er van gemaakt zijn, en het heilig gebod Gods dat „een gezang“ moest wezen, het mag een last geworden zijn, waar een kind zo haastig mogelijk onderuit moet zien te komen, het één noch het ander is het geval.

Een eerste gebod is het met een belofte.

Een eerste gebod, dat wil niet zeggen, een gebod, waarbij voor het eerst van een belofte sprake is — dat is ook al bij het tweede het geval — maar een gebod, dat fundamenteel is, een gebod, uit de onderwerping waaraan, de gehoorzaamheid aan de andere geboden, op heel het brede levensterrein, opkomt en dat zegen verspreidt voor het leven der kinderen op heel dat wijde levensgebied. En is het niet waar? En wordt het niet dagelijks bewezen?

Wat zijn de beste gezinnen? Die, waar de Schriftuurlijk geëiste tucht wordt gevonden.

En wat worden — in het gemeen genomen, want Gods verkiezing, al beweegt ze zich in de lijn des verbonds, is tenslotte niet gegeven met, noch gebonden aan de lijn des verbonds — wat worden de levende leden van de kerk des Heren, de (Schriftuurlijk) goede mannen en vrouwen, gehoorzame onderdanen, trouwe arbeiders, flinke patroons, echte vaders en moeders? De kinderen, die thuis de tucht in de Here aanvaard hebben en die van huis uit gehoorzaamheid in de Here geleerd hebben, ook voor die andere gezagsverhoudingen, waarmee ze, naarmate ze ouder worden, in aanraking komen.

Maar de ontbinding, het bederf, het ongeluk, niet alleen in de gezinnen, doch op alle gebied, in kerk en in school, in maatschappij en in staat — en onze tijd laat ze ons toch wel op de meest ontstellende wijze zien — ze vindt haar oorzaak daarin, dat, wat het eerste moet zijn, niet het eerste was en is.

Om het heel concreet te zeggen, de oorzaak ligt hierin, dat Pietje, toen hij 2 jaar was, zo'n dotje was, dat je hem toch beslist z'n kleine, maar des te hardnekkiger zinnetje moest geven. En de ouders staan bij de wieg of bij de box om hun eigen dwaasheid te lachen of in geuren en kleuren wordt het geval aan de visite-van-s-avonds verteld. Zo'n basje toch!

De oorzaak ligt hierin, dat Marietje, toen ze twaalf was, als 't er op aankwam, precies deed, wat haar uitkwam. En dat Gerrit, toen hij achttien was, z'n vader en moeder zo te zeggen in z'n zak had, en met ze ging wandelen, waarheen het hem beliefte.

Maar zal de wereld van vandaag en zullen wij als kerk in die wereld dan ook nog een toekomst hebben, het zal alleen zijn, doordat de jeugd, als geliefde kinderen, God navolgt in het eenvoudig buigen onder het ouderlijk gezag.

Want die HERE, Die een beloner is dergenen, die Hem zoeken in het houden van Zijn geboden, Hij is ook een ijverig en jaloers God tegenover hen, die Zijn geboden niet achten. En de ongehoorzaamheid laat Hij niet ongestraft: verscheurde gezinnen, kerkelijk verval en afval, een ontwrichte maatschappij, een gebroken koninkrijk, een bedelhand naar Amerika. „Gij kinderen zijt uw ouders gehoorzaam in de Here“.

Maar als dat primair voor de kinderen is, dan is primair voor de jeugdvergaderingen, waarin de kinderen samenkomen, dat orde en tucht daar geen probleem zijn. Dat er dus leiders en leidsters voor staan, die hun taak verstaan. En zijn die er niet, of zijn die niet te vinden, liever geen vergadering dan een vergadering, die een vergaarbak wordt van ongerechtigheden. Daar wordt de navolging Gods van de kinderen niet door bevorderd, maar alleen maar door in de weg gestaan.

Voornamelijk in zijn hoofd. De dokter gaf hem dan ook ziekteverlof in het ziekenhuis. Op het ogenblik werkt hij weer mee, maar juist hersenarbeid vermoedt hem heel erg. Hij heeft met me te doen, dat het verhaalwerk nu stop staat en tracht mij op allerlei andere manier van dienst te zijn, door de Daja's, die hij kent (en hij kent er heel wat tot ver in de omtrek), te bewegen mij te helpen bij de schoolbouw. Hij is ook zo iets als wat wij voorzitter van de jeugdorganisatie onder de Daja's zouden kunnen noemen.

Het vertalen met hem was nog prettiger dan met Aris, omdat ik merkte, dat Adji deze dingen geloofde. Hij is vroeger onder de bearbeiding van een pastoor geweest, maar, hoewel sinds onze komst de invloed van de roomsen merkbaar groter is geworden, heeft Adji wel te verstaan gegeven, dat hij voorheen door de pastoor verkeerd was ingelicht en 't lezen in „onze“ Bijbel, de Bijbel, vond hij heerlijk. Het werd hem alles veel duidelijker. Hij deed zijn best om het zo zuiver mogelijk te vertalen. Hij had ook meer onderwijsgaven dan Aris en kon mij zodoende meer vertellen van het wezen der taal (het idioom zeggen we meestal).

Maar..... ik zat weer zonder.

Ik probeerde op eigen houtje verder te werken met behulp van de reeds verzamelde gegevens. Maar dat gelukte toch niet. Nu had ik, om alle woorden en uitdrukkingen later in alfabetische volgorde te kunnen opschrijven, een kaartsysteem aan meneer Munneke gevraagd en dat heel spoedig gekregen. Ik heb toen maar de bijna 2000 woorden, die ik had, vast uitgeschreven en meteen weer bestudeerd. Voorts al het vertaalde tegelijk weer eens gecorrigeerd en heb ver-

baasd gestaan over de vele onnauwkeurigheden, die je dan vindt.

Toen kwamen tegelijk Nani en Gondé op de proppen. Nani is een zieke jonge man, die 't Balantian spreekt. Naar menselijke kan hij niet meer beter worden. Hij heeft daar veel verdriet over, maar draagt het moedig. Elke avond en elke Zondagmorgen, wanneer ik aan de mensen uit de Bijbel vertel, komt Nani ook. Hij is heel bescheiden en durfde er haast niet aan te beginnen om mij zijn taal te leren. Nu werken we elke dag van 9 tot 11 uur. Met hem heb ik tot nu toe het prettigst gewerkt. Vrij van alle roomse invloed kwam het Evangelie op hem af en toen ik hem een keer na een uitvoerige toelichting op een moeilijke zaak eens ronduit vroeg, of hij dat geloofde, zei hij met iets van bevreemding in zijn stem: „Natuurlijk meneer, anders was ik hier nooit aan begonnen“. Een andere keer zei hij me, ongevraagd, dat hij dit werk zo fijn vond, want nu had zijn leven toch nog een doel. Hij is niet „knap“, maar toen er eens een paar weken achtereen veel zieken uit zijn streek kwamen en ik hen, vooral op zijn verzoek, toesprak in hun eigen taal, toen bleek heel duidelijk, dat wat hij me geleerd had, goed was.

Gondé is een vriend van Aris, maar uit een ander dorp. Hij kent en het Maleis heel goed en het Pantu. Met hem werk ik 's middags. Eerst hebben we het gedeelte van Mattheus, dat reeds af was, herzien. Toch nog weer fouten gevonden. Soms ook is Gondé z'n vertaling iets anders dan die van Aris, zonder dat één van de twee het fout deed. Dan is er een dialectisch verschil. Maar het heerlijkste vond ik, dat Gondé me wist te vertellen, dat het wel degelijk de bedoeling van Aris

DE „TOON“.

Ik beklag een gemeenschap, die over den „toon“ spreekt, en niet over den „inhoud“ en over den „geest“.

De broederlijke toon moet geen waarheden verzwijgen, die de rechtvaardigheid gebiedt te spreken.

Sommige mensen worden pas huiverig, als de polemische toon scherp wordt. Ik word het als de zaak vertroebeld wordt, ook al is de toon aeolisch. K.S.

Daarbij hoeven we echter niet te blijven staan. De apostel spreekt met de kinderen ook de ouders aan, en werkt ook voor hen de eis tot navolging Gods in de opvoeding van het hun toevertrouwde erfdeel nader uit. „Gij ouders, verwekt uw kinderen niet tot toorn“, „Verbittert ze niet“, kunnen we ook vertalen. Dat wil dus zeggen: maak ze het niet nodeloos zwaar en moeilijk. Leg ze geen lasten op, die hun jonge schouders nog niet kunnen torsen.

De Here is al tevreden als ze gehoorzaam zijn, vraag u dan van hen niet het onmogelijke, wees niet wijzer dan God. En jaag ze niet door onredelijkheid, door willekeur, door voortrekkerij, door dwaze bevelen, en onverstand tegen u in het harnas.

Och nee, daarbij zijn die kinderen wel niet verontschuldigd, maar hun bloed, het zal van de hand van die vaders en moeders, van die leiders en leidsters, die wel eens zouden laten zien, wie er eigenlijk baas was, en die de kinderen geen rust en geen mond gegund hebben, geëist worden.

„Gij ouders, verwekt uw kinderen niet tot toorn“. Of dat dan één ouder, of wie verder in de opvoeding de ouders terzijde staan, zou willen?

Nee, natuurlijk niet! Het komt er bij ons zondaren alleen zo gemakkelijk van en we ontkomen er alleen aan, wanneer we in het geloof zien, wat onze kinderen zijn. Geen stelletje recruta's, die je afriichten moet, en al evenmin een aantal lieve wezentjes, die je in de watten leggen moet, maar een groep uit genade tot Gods kinderen aangenomen zondige schepselen, die je tot Hem leiden en voor Hem bewaren moet. Die je dan ook niet tot toorn verwekken, maar, zoals de apostel zegt, „in de lering en vermaning des Heren“ opvoeden moet.

De lering, dat is, heel de vorming, de leiding en vermaning, dat is de terechtwijzing van de kinderen, dat omvat dus de wandel in de nieuwe gehoorzaamheid als kinderen des Heren. En die wandel beperkt zich niet tot de kerkgang en de eerbied onder het Bijbellesen, en het gebod, en het komen ter catechisatie, die raakt ook het onderwijs, dat de kinderen genieten en het werk dat ze doen, en de omgang die ze hebben, en de besteding van de vrije tijd en van het zakgeld. Is er eigenlijk wel iets, dat er niet mee te maken heeft?

Het kan predikanten en ouderlingen nog wel eens overkomen, dat, wanneer het misgaat met een kind, ze nauwelijks de deur nog binnen, van de ouders te horen krijgen: „aan ons ligt het niet, wij zijn de kinderen altijd goed voorgegaan“.

Maar als er dan eens nader geïnformeerd wordt, dan blijkt dat voorgaan daarin te hebben bestaan, dat de Bijbel geregeld werd gelezen, de kinderen mee genomen werden naar de kerk, en ze er van langs kregen, wanneer ze 't één of ander hadden uitgehaald. Maar wat voor vriendjes of vriendinnetjes de kinderen nu eigenlijk precies hadden, wat ze uitvoerden bij de weg, waarmee ze bezig waren in hun vrije tijd, hun mogelijkheden, hun vragen, hun belangstelling, kort-

en hem zelf is, om, als meneer z'n school er eenmaal is, weer terug te komen. Maar ze vonden (en hun ouders ook) het zo jammer om deze tijd maar afwach-

tend door te brengen, zonder iets er bij te leren.

Ik geloof, dat vele Nederlandse kinderen daar iets van kunnen leren, niet?

Mattheus is vertaald tot en met hoofdstuk 24. In het Pantu.

Lukas tot en met hoofdstuk 8 in het Lara.

Markus tot en met hoofdstuk 10 in het Balantian.

Johannes tot en met hoofdstuk 2 in alle drie de talen.

De lezers begrijpen mijn bedoeling wel. Ik zou zo graag aan alle bewoners van dit gebied een „verhalende“ en „verklarende“ Evangeliebeschrijving geven. 't Gaat niet vlug; lang niet vlug genoeg naar mijn zin. Landak telt ongeveer 80.000 Daja's. Dagelijks sterven er velen, zonder te weten dat er een „Goede Boodschap“ is. Als u hier woonde, zoudt u iets begrijpen van het woord van de Heiland: „Bidt toch de Heere des oogstes, dat Hij arbeiders in zijn oogst uitstote“. Om dat nu mogelijk te maken, mogen we allemaal meehelpen. Onze jongens en meisjes mogen verzamelen; hun ouders (en zij zelf óók) mogen offeren; de Kerkeraleden mogen beroepen; Dienaren des Woords mogen zich bereid verklaren; wij mogen hun taak verlichten en allen mogen bidden.

Vergeet u het niet, als u straks naar bed gaat? We kunnen niet allemaal zendeling zijn, maar we kunnen, neen, we moeten wel allemaal „mede-arbeider“ willen wezen.

De hartelijke groeten van Ngahang, Dec. '51.

J. P. MOERKOERT.